

CÁC GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG VÀ HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG TỰ ĐÁNH GIÁ Ở CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HIỆN NAY

VŨ THỊ DUNG
Trường Đại học Thái Bình

Tóm tắt: Tự đánh giá (ĐG) là quá trình các cơ sở giáo dục (CSGD) nghiên cứu, xem xét các hoạt động (HĐ) đào tạo (ĐT), nghiên cứu khoa học và các HĐ liên quan khác của trường đại học (ĐH) để nhận biết hiện trạng chất lượng (CL) ĐT của nhà trường. Trên cơ sở đó chỉ ra những điểm mạnh, điểm khác biệt để phát huy, điểm tồn tại để khắc phục; cải tiến và nâng cao CL trong tình hình hiện nay. Bài viết phân tích tầm quan trọng, những khó khăn và đề xuất các giải pháp nâng cao CL và hiệu quả HĐ tự ĐG ở các trường ĐH với mục đích giúp nhà trường hệ thống hóa các văn bản; xây dựng hệ thống quy trình quản lí CL ĐT một cách có hiệu quả.

Từ khóa: Hoạt động tự đánh giá; trường đại học; chất lượng giáo dục.

(Nhận bài ngày 03/5/2016; Nhận kết quả phản biện và chỉnh sửa ngày 08/6/2016; Duyệt đăng ngày 24/6/2016)

1. Đặt vấn đề

Hiện nay, chất lượng giáo dục (CLGD) luôn là mối quan tâm hàng đầu. Đảm bảo đạt chuẩn và từng bước nâng cao CL là vấn đề của các trường ĐH trong xu thế hội nhập. Để các trường ĐH đạt chuẩn CL, các HĐ từ ĐT, nghiên cứu khoa học và các HĐ liên quan khác phải thực hiện theo đúng bộ tiêu chuẩn đã ban hành và bám sát các văn bản chỉ đạo của Bộ GD&ĐT. HĐ tự ĐG giúp nhà trường nhận dạng CL các HĐ, chỉ ra những điểm mạnh, tồn tại, từ đó đề xuất kế hoạch khắc phục. Tự ĐG giúp xem xét, ĐG thực trạng đảm bảo CL; lập và triển khai các kế hoạch hành động cải tiến và nâng cao CL giúp xây dựng và củng cố văn hóa CL bên trong nhà trường; là điều kiện cần để đăng kí ĐG ngoài và công nhận đạt tiêu chuẩn CL; thể hiện tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm về toàn bộ các HĐ của nhà trường.

2. Tầm quan trọng của tự đánh giá tại các trường đại học

Theo thông tư 62/2012/BGDĐT, tự ĐG là quá trình CSGD xem xét, nghiên cứu dựa trên các tiêu chuẩn ĐG CLGD do Bộ GD&ĐT ban hành để báo cáo về tình trạng CLGD, hiệu quả HĐ ĐT, nghiên cứu khoa học, nhân lực, cơ sở vật chất (CSVC) và các vấn đề liên quan khác để CSGD tiến hành điều chỉnh các nguồn lực và quá trình thực hiện nhằm đạt tiêu chuẩn CLGD [1]. Theo đó, tự ĐG bao gồm các ý nghĩa sau:

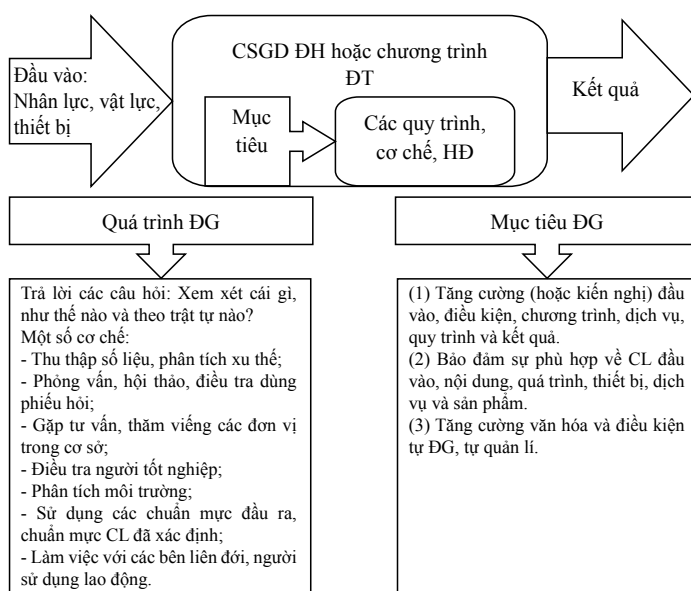
Theo Kells, tự ĐG nên được xác định như “sự mô tả, phân tích, được cán bộ trong các trường ĐH tiến hành trước khi có sự ĐG ngoài về những điều kiện mục tiêu, quá trình và kết quả đã đạt được; chủ yếu để chuẩn bị một báo cáo cho đoàn kiểm toán hay đoàn ĐG đồng nghiệp” [2].

Theo GS. Phạm Thành Nghị, tự ĐG được coi là mắt xích của quá trình đảm bảo CL. Tự ĐG được coi là một bước tiến tới đổi mới các HĐ đảm bảo CL của các trường ĐH bằng việc nâng cao CL, hiệu quả HĐ ĐT, nghiên cứu, phục vụ

của từng đơn vị. Sơ đồ 1 phác họa về quá trình tự ĐG trong các trường ĐH. Qua đó, nếu càng mong muốn cải tiến, nâng cao CL thì phải điều chỉnh các quá trình, HĐ của nhà trường sát với tình hình thực tiễn. Do vậy, nhà trường cần chuẩn bị các tiền đề và điều kiện phù hợp để các quá trình được dự kiến có thể diễn ra như mong đợi.

3. Những khó khăn trong việc triển khai hoạt động tự đánh giá ở các trường đại học hiện nay

Trong thực tế, HĐ tự ĐG ở các trường ĐH Việt Nam đã được triển khai theo hệ thống các văn bản chỉ đạo của Bộ GD&ĐT nhưng chưa mang lại kết quả như mong đợi. Nhiều trường ĐH mới thực hiện HĐ tự ĐG ở mức độ có báo cáo tự ĐG nộp lên Bộ GD&ĐT chứ chưa quan tâm đến ĐG thực chất hiện trạng các HĐ đảm bảo CLGD của nhà trường, chưa giúp nhà trường cải tiến để nâng cao CLGD do có những khó khăn sau:

Sơ đồ 1: Quá trình tự ĐG trong các trường ĐH

Thứ nhất, sự chỉ đạo của người đứng đầu (Hiệu trưởng) chưa được quyết liệt, sâu sát; tâm lý làm công tác tự ĐG chỉ mang tính hình thức hoặc thiếu sự đầu tư về thời gian lẫn công sức để mang lại báo cáo tự ĐG có CL.

Thứ hai, chưa có sự tham gia của tất cả thành viên trong nhà trường. Trong quá trình tự ĐG không có sự góp ý kiến của cán bộ, giảng viên, công nhân viên, học sinh/sinh viên để làm rõ nhiều sự kiện theo cách nhìn khác nhau về các HĐ của các trường ĐH.

Thứ ba, việc thu thập các thông tin, minh chứng phục vụ báo cáo tự ĐG gặp nhiều khó khăn. Nhiều HĐ không còn tư liệu hoặc văn bản có giá trị pháp lý được lưu giữ hoặc không lưu giữ mang tính hệ thống; nhiều mặt HĐ, công việc được thực hiện theo mệnh lệnh hoặc chỉ thị của cấp trên mà không có văn bản kèm theo hoặc có cũng ở nhiều đơn vị khác nhau.

4. Đề xuất các giải pháp nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động tự đánh giá

Thứ nhất, nâng cao nhận thức và ý thức trách nhiệm của mọi thành viên trong nhà trường từ cán bộ quản lý, giảng viên, công nhân viên, học sinh/sinh viên đều phải hiểu được vai trò quan trọng của tự ĐG trong kiểm định CLGD. Cần làm tốt hơn việc tuyên truyền về HĐ tự ĐG nói riêng và công tác kiểm định CL nói chung thông qua các hội thảo, tập huấn, tham quan học tập,... để nâng cao nhận thức về vị trí và vai trò của công tác này.

Thứ hai, nhà trường cần chú trọng tập huấn, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ chuyên trách thực hiện nhiệm vụ về kiến thức, các kĩ thuật triển khai trong tự ĐG như: Cách tìm hiểu bộ tiêu chuẩn tiêu chí, cách thu thập xử lý thông tin minh chứng, cách viết báo cáo tự ĐG,... Lưu ý lựa chọn những người có năng lực, kinh nghiệm và có khả năng để viết báo cáo tự ĐG. Có kế hoạch xây dựng đội ngũ cán bộ làm công tác kiểm định CL cả về quy mô và CL, cử đi học các khóa ĐT kiểm định viên, thạc sĩ đo lường và ĐG CL trong giáo dục.

Thứ ba, xây dựng kế hoạch tổng thể về thu thập minh chứng và văn hóa minh chứng, tạo hành lang pháp lý cho các nhóm công tác chuyên trách, đồng thời gán trách nhiệm cho các đơn vị trong việc hệ thống lại các tài liệu, tư liệu được lưu trữ ở đơn vị. Cần đầu tư cho việc thu thập minh chứng đầy đủ hơn, minh chứng cần được sắp xếp khoa học;

Thứ tư, xây dựng hệ thống đảm bảo CL ĐT trong

nhà trường. HĐ tự ĐG cần trở thành HĐ định kì, được đưa vào kế hoạch năm học. Sau khi hoàn thành báo cáo tự ĐG, cần triển khai kế hoạch cải tiến, khắc phục, hạn chế, tồn tại theo kế hoạch hành động để góp phần nâng cao CLGD trong khuôn khổ của hệ thống đảm bảo CL.

Thứ năm, các trường ĐH cần đảm bảo nguồn tài chính cho HĐ tự ĐG và định mức kinh phí chi cho HĐ tự ĐG như viết báo cáo tiêu chí/ tiêu chuẩn, hợp đồng chuyên gia tư vấn, phản biện, nghiệm thu các tiêu chí/ tiêu chuẩn và báo cáo tự ĐG.

5. Kết luận

HĐ tự ĐG ở Việt Nam ngày càng phát triển sâu rộng. Hầu hết các trường ĐH và học viện trên toàn quốc đã hoàn thành báo cáo tự ĐG. Tuy nhiên, CL các báo cáo tự ĐG chưa đồng đều do nhận thức của các thành viên trong nhà trường còn hạn chế; đội ngũ tham gia tự ĐG đa phần là kiêm nhiệm, chưa được ĐT bài bản về kĩ năng viết báo cáo tự ĐG; nguồn kinh phí cho HĐ tự ĐG còn hạn hẹp. Các trường ĐH cần quan tâm nhiều hơn tới công tác tự ĐG và coi đây là một trong những nhiệm vụ trọng tâm và là yếu tố quan trọng để đảm bảo và nâng cao CL ĐT của nhà trường.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Phạm Thành Nghị, (2014), *Quản lý chất lượng giáo dục*, NXB Khoa học Xã hội, Hà Nội.
- [2]. Kells, H. (ed.), (1993), *The Development of performance indicators in higher education: A compendium of twelve countries*, Paris, OECD.
- [3]. Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2012), *Quy định về quy trình và chu kì kiểm định chất lượng giáo dục trường đại học, cao đẳng và trung cấp chuyên nghiệp*, Hà Nội.
- [4]. Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2013), *Hướng dẫn tự đánh giá trường đại học, cao đẳng và trung cấp chuyên nghiệp*, Hà Nội.
- [5]. Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2013), *Hướng dẫn về việc sử dụng tiêu chí đánh giá chất lượng trường đại học*, Hà Nội.
- [6]. Nguyễn Đức Chính, (2002), *Kiểm định chất lượng trong giáo dục đại học*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [7]. Trần Khánh Đức, (2004), *Quản lý và kiểm định chất lượng đào tạo nhân lực theo ISO&TQM*, NXB Giáo dục.
- [8]. Lê Đức Ngọc, (2007), *Một số kinh nghiệm trong triển khai tự đánh giá*, Kì yếu hội thảo Nâng cao Kĩ năng và trao đổi kinh nghiệm triển khai tự đánh giá, Hà Nội.

SOLUTIONS TO IMPROVE QUALITY AND EFFECTIVENESS OF SELF - EVALUATION ACTIVITY AT UNIVERSITIES

Vu Thi Dung
Thai Binh University

Abstract: Self-evaluation is a process for the educational institutions to review activities of training, scientific research and other related activities and to realize the real situation of training quality. Then, the strengths and differences will be identified in order to develop in the current situation. This paper analyzes the importance, difficulties and then propose solutions to improve quality and effectiveness of self- evaluation activity at universities with the aim to help insitutions systemize documents; set up system/processes to effectively managetaining quality.

Keywords: Self- evaluation activity; university; education quality.